

Minister Zdrowia

DLGT.050.18.2025.AS
Warszawa, 03 listopada 2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 13030 Pana Posła Rafała Siemaszko i grupy Posłów, w sprawie wprowadzenia ulg w transporcie publicznym dla honorowych dawców krwi i skoordynowania działań ministerstw w związku z wdrażaniem e-legitymacji honorowego dawcy krwi, uprzejmie proszę o przyjęcie poniższego.

Krwiodawstwo w Polsce, podobnie jak w całej Europie, jest honorowe, dobrowolne i nie może pociągać za sobą jakiejkolwiek gratyfikacji finansowej. Dlatego też każda decyzja o ewentualnym rozszerzeniu lub zmianie uprawnień przysługujących Honorowym Dawcom Krwi podejmowana jest w kontekście obowiązujących przepisów prawa, zarówno krajowego, jak i europejskiego, które jednoznacznie stanowi, że „*oddawanie krwi, osocza lub składników krwi jest uważane za dobrowolne i nieodpłatne, jeżeli jest dokonywane przez osobę z jej własnej woli i nie daje podstaw do jakiejkolwiek zapłaty w formie pieniężnej lub w jakiejkolwiek równoważnej postaci. Wyłącza to również przyznanie wynagrodzenia w formie wypoczynku, który wykracza poza czas odpowiednio konieczny do oddania krwi i dojazdu. Drobne dowody uznania, napoje i zwrot kosztów podróży są zgodne z pojęciem dobrowolnego i nieodpłatnego oddawania krwi*”.

Dodatkowo należy mieć również na uwadze stanowisko prezentowane na posiedzeniu Komitetu Sterującego ds. Transfuzji Krwi, działającego w ramach Rady Europy, podczas którego dyskutowana była definicja „finansowej korzyści”. W kontekście Konwencji o ochronie praw człowieka i godności istoty ludzkiej wobec zastosowania biologii i medycyny z dnia 19 listopada 1996 r. „finansowa korzyść” została określona jako zapłata lub korzyść jakiegokolwiek rodzaju oferowana bezpośrednio żywemu dawcy lub rodzinie zmarłego dawcy. Rekompensata nigdy nie powinna wiązać się z donacją, w tym jej końcowym celem lub jakością tego, co zostało oddane. Zwrot poniesionych wydatków i rzeczywistych kosztów może być dokonany, jeżeli dawca może je udowodnić. Ewentualna kompensacja utraconego zarobku powinna być dokładnie wyliczona, gdyż dawca nie powinien ani finansowo tracić, ani zyskiwać. Jednocześnie, tylko w wyjątkowych sytuacjach, można dopuścić wprowadzenie rekompensaty o stałej wysokości. Zezwala się także na zapłatę dawcom odszkodowania za szkodę związaną z donacją.

Tym samym w promocji dawstwa należy nadrzędnie stosować środki ukierunkowane na altruizm. Z uwagi na powyższe krwiodawcy, w systemie ochrony zdrowia, posiadają określony katalog uprawnień, tj. zwolnienie od pracy, zwrot utraconego zarobku na zasadach wynikających z przepisów prawa pracy, zwrot kosztów przejazdu do jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi, posiłek regeneracyjny, możliwość odliczenia od podatku dochodowego darowizny w wysokości iloczynu kwoty rekompensaty, bezpłatne zaopatrzenie w leki objęte wykazami do wysokości limitu finansowania, uprawnienia do

korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej, w tym do leczenia sanatoryjnego oraz usług farmaceutycznych udzielanych w aptekach. Uprawnienia te należy jednak rozpatrywać nie w kontekście głównych przesłanek determinujących donację, a zwrotu ponoszonych kosztów oraz dowodów uznania i wdzięczności za oddaną krew i jej składniki. Decyzja o oddaniu krwi powinna wynikać z chęci dzielenia się z innymi, nie zaś z kalkulacji zysków, gdyż krew nie jest produktem, lecz darem dla drugiego człowieka.

Jednocześnie doświadczenia wielu krajów wskazują, że pozyskiwana w ramach honorowego krwiodawstwa krew i jej składniki gwarantują pełne bezpieczeństwo i ochronę zdrowia zarówno dawców krwi, którzy są filarem krwiolecznictwa, jak i jej biorców. Należy bowiem pamiętać, że biorcami krwi są osoby chore, dlatego niezwykle istotne jest, aby pobudki związane z oddawaniem krwi wynikały z potrzeby serca, były szlachetne oraz świadome. Wprowadzenie proponowanych ulg na przejazd zdaje się wykroczać poza ideę honorowego, dobrowolnego i nieodpłatnego dawstwa krwi. Powyższe znalazło potwierdzenie także w stanowisku Komisji ds. Petycji Senatu RP, która na posiedzeniu w dniu 7 lutego 2024 r. uznała za niezasadne rozszerzanie katalogu uprawnień przysługujących krwiodawcom wskazując, że jego rozszerzenie stoi w sprzeczności z ideą honorowego i altruistycznego dawstwa.

Równocześnie, zgodnie ze stanowiskiem przekazanym przez Ministerstwo Infrastruktury, podkreślić należy, że rozszerzenie uprawnień do ulgowych przejazdów prowadzi do zwiększenia wydatków budżetu państwa, co implikuje konieczność poszukiwania dodatkowych środków w ramach ich nieprzekraczalnego limitu. W konsekwencji powyższego każde przyjmowane rozwiązanie prawne, które miałyby dodatkowo obciążać sektor finansów publicznych wymaga szczegółowej analizy pod kątem dostępności środków i zapewnienia źródeł sfinansowania. Podkreślenia wymaga, że ustawowe uprawnienia do ulgowych przejazdów w publicznym transporcie zbiorowym stanowią znaczące obciążenie finansowe i generują coroczne koszty dla budżetu państwa.

Odnosząc się do kwestii legitymacji wskazać należy, że w odpowiedzi na potrzeby dawców, podmiotów realizujących działalność leczniczą, centrów krwiodawstwa i krwiolecznictwa, a także instytucji nadzorujących system publicznej służby krwi, wdrażane są usprawnienia systemowe, które pozwolą na ujednoczenie całego procesu krwiodawstwa i krwiolecznictwa, w tym również możliwość cyfrowego potwierdzania uprawnień zasłużonych honorowych dawców krwi za pośrednictwem aplikacji mObywatel.

Jednocześnie należy wskazać, że w latach 2018-2023 realizowany był projekt pn. „Projekt e-Krew – Informatyzacja Publicznej Służby Krwi oraz Rozwój Nadzoru nad Krwiolecznictwem”¹. System e-Krew jest nadal rozwijany i wdrażany w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi oraz uzupełniany o kolejne funkcjonalności umożliwiające również migracje danych. Integralną część systemu e-Krew stanowią usługi elektroniczne dedykowane dawcom i kandydatom na dawców, które udostępniono dawcom w skali całego kraju za pośrednictwem platformy *Internetowe Konto Pacjenta*, w domenie pacjent.gov.pl.

W ramach dalszego rozwoju systemu e-Krew planowana jest integracja z produktami platformy mObywatel – w pierwszej kolejności zakłada się możliwość obsługi dawców legitymujących się aplikacją mDowód, wraz z integracją części danych pochodzących z systemu mObywatel, podczas rejestracji w Centrach.

Przy rozwijaniu systemu należy jednak mieć na względzie, że szereg informacji o charakterze historycznym, ale określających uprawnienia krwiodawców, w tym lista legitymacji i odznak czy ilość oddanej krwi pełnej, nie posiada postaci elektronicznej, gdyż były one prowadzone w formie papierowych kartotek przez poszczególne *Oddziały*

¹ Finansowany ze środków Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.

Rejonowe Polskiego Czerwonego Krzyża². W związku z powyższym nie jest możliwe ich udostępnienie bez uprzedniego przetworzenia na formę elektroniczną i migrowania do odpowiedniego systemu informatycznego. Należy mieć na uwadze, że dodanie legitymacji krwiodawcy do aplikacji mObywatel wymaga koordynacji projektu e-Krew z innymi systemami informatycznymi, które pozostają w obszarze kompetencji Centralnego Ośrodka Informatyki nadzorowanego przez ministra właściwego ds. informatyzacji.

Z uwagi na powyższe podjęte zostały już prace nad umożliwieniem cyfrowego potwierdzania uprawnień honorowych dawców krwi za pośrednictwem aplikacji mObywatel. Pod przewodnictwem Ministerstwa Zdrowia, przy udziale przedstawicieli Ministerstwa Cyfryzacji, Polskiego Czerwonego Krzyża, Narodowego Centrum Krwi oraz Centrum e-Zdrowia, odbyło się spotkanie, podczas którego rozważano możliwe opcje digitalizacji dokumentu, przy czym nie wybrano jeszcze ostatecznego rozwiązania ani platformy, na której legitymacja uprawniająca, również do należnych ulg i świadczeń, byłaby dostępna. W związku z wczesnym etapem realizacji tego zadania kwestie dotyczące koniecznych prac legislacyjnych i wytwórczych są na etapie dyskusji i analiz.

Dodatkowo realizowany jest program polityki zdrowotnej pn. „Zapewnienie samowystarczalności Rzeczypospolitej Polskiej w krew i jej składniki na lata 2021-2026”, który także uwzględnia promowanie honorowego krwiodawstwa, obalenie mitów związanych z oddawaniem krwi oraz kształtowanie pozytywnych postaw prospołecznych także wśród dzieci i młodzieży. W ramach pakietu informacyjno-edukacyjnego dla uczniów zostały opracowane materiały promocyjne, m.in.: prezentacje multimedialne do wykorzystania przez nauczycieli podczas prowadzenia lekcji, komiksy, gry edukacyjne, książeczki z zagadkami dla najmłodszych, a także plakaty, ulotki, broszury, infografiki edukacyjne oraz filmy promocyjne. Opracowane materiały dostosowane są do potrzeb rozwojowych uczniów – uwzględniając potrzebę dotarcia do ww. grupy i zainteresowania młodych osób honorowym krwiodawstwem, by w przyszłości stanowiły one stabilny fundament krwiodawstwa i krwiolecznictwa, oraz dostosowanie działań promocyjnych i edukacyjnych do grupy odbiorców. Dzięki szerokiej edukacji na temat honorowego krwiodawstwa oraz zwróceniu szczególnej uwagi na coraz młodsze grupy wiekowe możliwe będzie uświadamianie jak ważne i potrzebne jest honorowe oddawanie krwi.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Tomasz Maciejewski
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/

² Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi (Dz.U. z 2024 r. poz. 1782) dawcy krwi po oddaniu odpowiedniej ilości krwi i jej składników przysługuje tytuł i odznaka „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi” stopnia III, II i I. Na mocy ust. 6 ww. artykułu odznaki wraz z legitymacją wydaje Polski Czerwony Krzyż na podstawie danych, przekazanych przez jednostkę organizacyjną publicznej służby krwi, w której dawca krwi oddał krew lub jej składniki, o objętości uprawniającej do nadania tej odznaki.